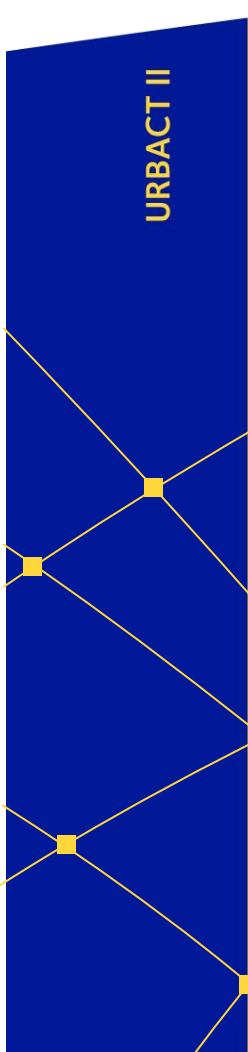

ROMA-NeT: Záró jelentés

Connecting cities
Building successes

FOREWORD / ELŐSZÓ

Csomós Miklós úr, Budapest város
főpolgármester-helyettese

A Vezető Partner üzenete

A ROMA-NeT utazás három éve kezdődött. A projekt zárása akkor még nagyon távolinak tűnt, mégis gyorsan - úgy érezzük, túl gyorsan - elérkezett. Még annyi megvalósításra váró tervünk, megosztandó gondolatunk van. Úgy véljük ez nem az út vége, hanem a kezdete.

A ROMA-NeT városok új útra indulnak, és a megosztott tapasztalatok, az együttgondolkodás, a közösen tanultak jó kiinduló pontként szolgálnak. Természetesen ezen az úton szükségünk lesz támogatókra, hiszen az egyik legfontosabb dolog, amit megtanultunk; a partnerség, az érintettek bevonása, a kapcsolatok, szinergiák megteremtésének fontossága volt.

Befejezésül néhány szó a ROMA-NeT partnerekhez, a Vezető Szakértőkhöz és a tematikus szakértőkhöz – Önök nélkül nem sikerült volna! Köszönjük, és kérem, folytassuk a munkát roma polgártársaink társadalmi befogadásának elősegítése érdekében!

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Csomós Miklós'.

Csomós Miklós
főpolgármester-helyettes

ZÁRÓ JELENTÉSÜNK

Connecting cities
Building successes

Ezt a jelentést Ann Morton Hyde, vezető szakértő készítette Mátyási Gizella, vezető partner és minden ROMA-NeT partner közreműködésével, illetve a The Social Marketing Gateway támogatásával.

További információért kérjük, vegye fel velünk a kapcsolatot a következő címen: Info@roma-net.com

Az URBACT európai tapasztalatszere és oktatási program, amelynek célja a fenntartható városfejlődés ösztönzése.

A program segíti a városokat abban, hogy együttesen dolgozzanak ki megoldásokat a legjelentősebb kihívásokra, ismételten hangsúlyozva azt a kulcsszerepet, amelyet a városok játszanak az egyre növekvő, komplex szociális változások kezelésében.

Az URBACT hozzájárul az új és fenntartható, gazdasági, társadalmi és környezeti dimenziókat integráló gyakorlati megoldások kidolgozásához.

Eszközöket nyújt a városok számára, hogy megosszák a helyes gyakorlatot és megszerzett tapasztalatokat a várospolitikai szakemberekkel egész Európában.

Az URBACT 300 várost, 29 országot és 5 000 aktív résztvevőt egyesít.

Az URBACT programot az ERDF [Európai Regionális Fejlesztési Alap] és a tagállamok közösen finanszírozzák.

Az URBACT program magját a szakterületek szerint csoportosított projektek képezik. A résztvevők kilenc szakterületen fejtik ki tevékenységüket:

- Aktív integráció
- Kulturális örökség és városfejlesztés
- Hátrányos helyzetű körzetek
- Humán erőforrások és vállalkozások
- Innováció és kreativitás
- Alacsony szén-dioxid kibocsátású városi környezet
- Nagyvárosi vezetés
- Kikötővárosok
- Minőségi fenntartható életvitel
- További információ elérhető az URBACT honlapján: www.urbact.eu

A ROMA-NET VÁROSOK KULCSÜZENETE MÁS EURÓPAI VÁROSOKNAK

- A roma közösséggel rendelkező, és a kirekesztettség, társadalmi kívüliség, valamint diszkrimináció problémáival küzdő városok a ROMA-NeT városok tapasztalataira támaszkodhatnak függetlenül attól, hogy a fenti közösségek régóta a város lakói vagy újonnan érkeztek.
- A romák integrációja nem egyetlen alkotóelemből álló projekt, hanem egy, számos kulcselemet integráló folyamat.
- Az integrált, közösségi irányítású megközelítés az egyetlen járható útja a romák és egyéb kiszolgáltatott csoportok társadalmi beilleszkedésének.
- A legfontosabb: a romákat a kezdetektől vonjuk be a folyamatba! Ha a helyi romák érdeklődését nem sikerül felkelteni, akkor nem próbálkoztunk elég határozottan!
- Lépésről lépésre kell haladnunk! A romák integrációja időt és erőfeszítést igénylő folyamat. A túl nagy "integrációs lépéseket" szorgalmazó kezdeményezések (pl. a roma családok átköltöztetése a nyomornegyedből a minőségi lakhatást kínáló bérházi lakásokba) eleve kudarcra vannak ítélve. Ahelyett, hogy a romákat arra kényszerítenénk, hogy egyszerre tegyék meg ezt a nagy lépést, fokozatos integrációt kell alkalmaznunk, folyamatos aktív, egyéni támogatással és kommunikációval ötvözött formában. Az olaszországi szintók már nem akarnak táborokban élni – együtt kell működnünk a közösségekkel az ő életkörülményeik megváltoztatása és javítása érdekében.
- A városok nem csupán az innovatív megoldások kidolgozására és alkalmazására kínálnak (játék)teret, hanem a kiemelten szükséges és folyamatos elkötelezettséget is biztosíthatják a sikeres megoldások fenntartásának és hosszú távú alkalmazásának biztosítása érdekében.
- A jelen fázisban a városi romák kirekesztettségének leküzdésével kapcsolatos működési tapasztalat eléggé szűkös, azonban az alap és a tudásbázis adott, erre felépíthető a helyes gyakorlat.
- A roma integrációhoz kapcsolódó intézkedések jelentős bővítésére van szükség – ez azt jelenti, hogy sokkal több új kezdeményezésre várunk Európa még több városából! Ezen intézkedések segítségével megtalálhatjuk a valóban járható utat! Helyes gyakorlatot alakíthatunk ki, de ami ennél is fontosabb, elkezdhetjük annak az útnak a kiépítését, amely az európai roma lakosság életfeltételeinek és életkörülményeinek javításához vezet.
- Mindnyájan részt vehetünk ebben – hiszen társadalmainkban szükség van hidak építésére a roma és nem roma emberek között.
- A ROMA-NeT-hez hasonló kezdeményezések igen hatékonyak a pozitív változásokhoz vezető körülmények és akarat megteremtése szempontjából ám a munka oroszlánrésze még előttünk áll.

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés.....	11
2. A program kezdete - Helyszínek.....	12
3. A ROMA-NeT tevékenysége.....	14
3.1 Helyi támogató csoportok	14
3.2. Transznacionális információcsere és tanulás	15
3.3. P-t-P csere-tevékenységek.....	18
3.4. Helyi Akciótervek és információs tevékenységek	19
TEMATIKUS ÚTMUTATÓK – A roma integráció által támasztott kihívások bemutatása.....	21
4. Mit tanultunk a ROMA-NeT projekt során?	22
4.1. Közösségi részvétel és helyi felvértezés és felelősségvállalás –	23
Fő tanulságok	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
4.2. A lakhatás és a helyi szolgáltatásnyújtás integrált megközelítése –	24
Fő tanulságok	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
4.3. A romák foglalkoztathatóságának akadályai –	25
Fő tanulságok	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
5. A ROMA-NeT által közvetített hozzáadott érték	26
6. Következtetések levonása	30
7. Hogyan tovább?	31
8. Ajánlások	32

1. Bevezetés

A ROMA-NeT partnerség 2009 novemberében jött létre a romák integrációjának átfogó céljával. A program közös célja a partnervárosokban élő roma lakosság társadalmi és gazdasági integrációjának elősegítése.

Ez a jelentés áttekintést kíván nyújtani a transznacionális, nemzeti és lokális szinten megvalósult tevékenységekről, valamint azon eredményekről, amelyeket a városok már magukénak mondhatnak, és amelyeket saját maguk értek el. Annak meghatározására, hogy a ROMA-NeT program bevezetése óta milyen célokat sikerült elérni, a jelentés bemutatja azokat a tevékenységeket, amelyek a projekt nélkül és az URBACT II programban való részvétel által biztosított előnyök, illetve az általa kínált nemzetek közötti együttműködés nélkül valószínűleg nem valósultak volna meg.

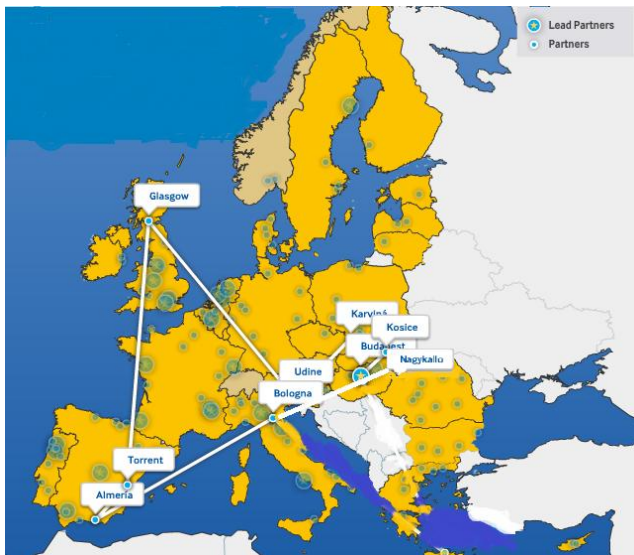
A ROMA-NeT városoknak még sok a teendője arra vonatkozóan, hogy a roma emberek integrációját a saját városukban ténylegesen megvalósítsák. A ROMA-NeT programban való részvételüknek köszönhetően azonban sokkal jobban felkészültek az előttük álló kihívásokra. A városok közigazgatása immár jóval szorosabb kapcsolatot ápol a roma közösségekkel, és megfelelő tudással rendelkeznek annak biztosítására, hogy a roma közösség hangját meghallják és meg is hallgassák. A városok ma már több információt integráló tudásbázist tudhatnak magukénak, amelyből dolgozhatnak, és jobban átlátják azt, hogy melyek az előre haladás lépései. A fő érdekelt személyekből álló központi Helyi Támogató Csoportok (HTCS) megalakultak az egyes városokban, és működési szinten ezen kulcsszereplők most közösen dolgoznak a helyi intézkedések tervezésén és megvalósításán. Nagyon fontos megjegyezni, hogy az HTCS-k immár nagyobb mértékben részt vesznek a roma közösségek életében és közelebbi kapcsolatot ápolnak velük annak biztosítása érdekében, hogy magát a közösséget is bevonják a helyi intézkedések tervezésébe és megvalósításába.

2. A program kezdete - Helyszínek

A ROMA-NeT partnerség tagjai jelenleg a következő városok:

- Budapest, Magyarország – vezető partner
- Almeria, Spanyolország
- Bologna, Olaszország
- Glasgow, Skócia, EK
- Karviná, Cseh Köztársaság
- Kassa, Szlovákia
- Nagykálló, Magyarország
- Torrent, Spanyolország
- Udine, Olaszország
- Bobigny, Franciaország (társult partner)

A projekt 2009 novemberében indult egy hathónapos fejlesztési fázissal, bár akkor a partnerek listája még különbözött a mostanítól. Glasgow, Kassa és Torrent 2010 május végén, azaz a fejlesztési fázis befejezésekor csatlakoztak a partnerséghez a tagok számának növelése vagy azon két város helyettesítése céljából, amelyek távoztak a projektből. A teljes megvalósítás 2010 szeptemberében kezdődött, és az első gyűlésre a projekt minden tagjának részvételével Heraklionban, Görögországban került sor, ám Heraklion az adminisztratív és pénzügyi korlátozások miatt 2011 júniusában kilépett a programból. Helyére hamarosan a magyarországi Nagykálló lépett. Bobigny városa (Ile de France régió) társult partnerként 2011 márciusa óta vesz részt a programban.

A ROMA-NeT városok roma lakossága jelentősen eltérő. Bizonyos városokban, mint pl. Budapest (Magyarország) jelentős a helyi roma lakosság létszáma (kb. 80 ezer fő), más városokban, pl. Udinében (Olaszország) kevesebb roma család él.

A városok felmérték a kiinduló állapotot, amelyből kiderült, hogy bár a romák helyzete nem egyforma, mégis létezik több olyan közös jellemző és kulcsprobléma, amellyel a legtöbb roma közösségnek szembe kell néznie.

Ezek a szempontok érvényesek függetlenül attól, hogy a romák évszázadok vagy évtizedek óta az adott ország lakói, vagy hogy relatíve újonnan érkezők, menedékjogért folyamodók, vagy újabban más EU országokból gazdasági okokból bevándorlók.

Az összes ROMA-NeT városban a roma közösségekben szegénység, szociális és gazdasági kirekesztettség, fizikai társadalmon kívülség, szegregáció és szisztematikus diszkrimináció figyelhető meg. Ezek a tényezők megmutatkoznak az alacsony képzettségben, írástudatlanságban és a lakáskörülményekben, valamint a magasabb munkanélküliségben és egészségügyi problémákban, amelyek a romákat a lakosság többségével összehasonlítva jellemzik. Ezen kívül, a valóságban a bevándorló romák nincsenek olyan helyzetben, hogy maguk mögött hagyhassák az életükre évekig kiható kirekesztettség, diszkrimináció és szegénység béklyóját és hátrányait, legtöbb esetben ezeket a terheket magukkal cipelik, és azok igen jelentős befolyással vannak az új országban kialakuló életkörülményeikre és életüket befolyásoló választásaikra.

A projekt kezdetén abszolút nem voltam tisztában a romák által Európa-szerte megélt szegénység mértékével és mélységeivel. Bevallom, ismereteimet az általános tévhitek és sztereotípiák formálták, és a ROMA-NeT program ezeket a nézeteket megkérdőjelezte, ismereteimet bővítette, és kellő magabiztossággal vértezett fel ahhoz, hogy a roma közösségek általános megítélését megkérdőjelezzem.

Marie McLelland, Glasgow városi tanács

A ROMA-NeT akkoriban alakult, amikor az EU-ban a hangsúly eltolódása volt megfigyelhető, és mind a Bizottság¹, mind az Európai Parlament² kifejezte egyre növekvő elvárásait az iránt, hogy a városok (települések) sokkal jelentősebb szerepet vállaljanak a roma kirekesztettséggel kapcsolatos problémák megoldása terén. A múltban a romák kirekesztettsége komplexitásának megoldását célzó beavatkozások megteremtésének és alkalmazásának tapasztalatai nagyrészt a társadalmi (közhasznú) szervezetek hatáskörébe tartoztak. A társadalmi szervezetek megpróbálták a szakpolitika és a tényleges realitás közötti működési szintű szakadékot szűkíteni, és sok esetben kiváló munkát végeztek, de mint ahogy az gyakran lenni szokott, a társadalmi szervezetek által irányított tevékenységek akadályokba ütköznek a támogatás hiánya, a korlátozott fedezet és elégtelen befektetések miatt, ami természetesen kihat a fenntarthatóságra, és az adott projekt élettartamát is megkérdőjelezi, ezen kívül a kivitelezést is gyakran lehetetlenné teszi. Számos jól működő, romákat segítő kezdeményezés szűnt meg amiatt, hogy elfogyott a rövidtávra biztosított támogatás, még azelőtt, hogy a kezdeményezés valódi értékét mérlegelhették vagy igazolhatták volna.

A városok felé megfogalmazott elvárás, mely szerint vezető szerepet kell vállalniuk a romák integrálása terén, uniós részről jóval jelentősebb elismerést biztosított a ROMA-NeT számára, és a projektet az URBACT, azaz gyorsított eljárási projekt kategóriába sorolták. Ez a státusz annak elismerését jelentette, hogy az ügy rendkívüli fontossággal bír a „Régiók a gazdasági változásért” program hét fő témájának egyike szempontjából.

Felismerték, hogy a városok helyzetüknél fogva alkalmasak az érdekeltek és szolgáltatók közötti partnerségek kialakítására, a lényeges beavatkozásokon már munkálkodó társadalmi szervezetek energiájának és intézkedéseinek hasznosítására, illetve – ami a döntő fontosságú szempont – a roma közösséggel, mint partnerrel való aktív kapcsolatteremtésre és a projektbe történő bevonására. Erre alapozva a ROMA-NeT megkezdte a helyi struktúrák kialakítását a roma integrációs tevékenységek alátámasztása céljából.

¹ A program második konferenciájára 2009 júniusában Brüsszelben került sor, amely fórumon egyértelműen elhangzott, hogy a vonatkozó beavatkozások gyakorlati teljesítését teljes mértékben helyi szinten kell megvalósítani, és azt a regionális szervek és az önkormányzatok hatáskörébe utalják. <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=518&langId=en&eventId=206&furtherEvents=yes>

² A Tanács következtetései a romák integrációja kapcsán; A FOGLALKOZTATÁSI, SZOCIÁLPOLITIKAI, EGÉSZSÉGÜGYI ÉS FOGYASZTÁSÜGYI Tanács 2947. ülése vonatkozásában, Luxemburg, 2009. június 8. 2009 http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/lsa/108377.pdf

ROMA-NeT partnerek látogatása Govanhill-ben (Glasgow)

Roma gyerekek egy torrent-i iskolában

3. A ROMA-NeT tevékenysége

3.1 Helyi támogató csoportok

A ROMA-NeT a már kipróbált URBACT módszert követte, amelynek értelmében minden partnervárosnak létre kell hoznia egy Helyi Támogató Csoportot (HTCS). A HTCS-k létrehozásában az önkormányzatok vállaltak vezető szerepet. A csoport tagjai a helyi érdekeltek széles rétegeinek képviselőiből tevődtek össze. A HTCS tagjai a város vonatkozásában érdekelt felek voltak, a különböző szolgáltatások széles körének képviselőit (pl. oktatás, egészségügy, foglalkoztatás, lakhatás, rendészet és politikai szervezetek). Ami a legfontosabb: a HTCS-k a helyi roma közösségeket is magukba foglalják.

A HTCS-k által olyan érdekeltek együttműködése valósult meg, akik a roma közösségekkel dolgoztak, és a folyamatba más olyan szereplőket is bevontak, akiknek szolgáltatásnyújtási kötelezettségeik voltak a roma közösség irányában. **A HTCS-k létrehozása minden ROMA-NeT városban az első olyan alkalom volt, amikor a szolgáltatók és a szervezetek helyi szinten találkoztak a tapasztalatcsere és a roma integrációval kapcsolatos intézkedések megvitatása céljából.** A ROMA-NeT egészét tekintve 139 fő tagja valamelyik HTCS-nek. az 1. ábra mutatja a városok szerinti megoszlást.

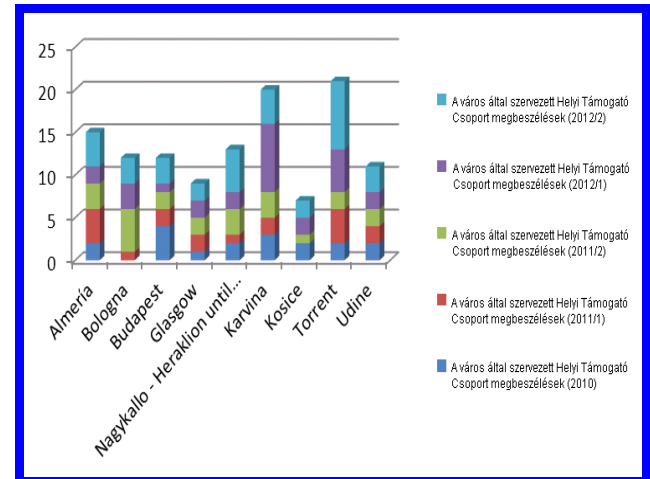

1. ábra

A HTCS egyik fő feladata annak biztosítása volt, hogy a roma közösség egy aktív szószólóval rendelkezzen az eljárások során, vagy a csoportban való közvetlen képviselő által, vagy egyéb helyi tevékenységeken keresztül, elősegítve ezzel a helyi roma közösségekkel folytatandó párbeszédet.

A megvalósítás fázisában a ROMA-NeT városokban a helyi hatóság/önkormányzat által vezetett HTCS konferencia-sorozat programot szerveztek.

Összesen 120 HTCS megbeszélésre került sor – a 2. ábrán látható a konferenciák felsorolása városok szerinti féléves bontásban a 2010 - 2012/2 közötti időszakban.

2. ábra

A HTCS struktúra a ROMA-NeT városok számára nagyon fontosnak bizonyult. Általában a ROMA-NeT városok helyi szinten működtek, és a szolgáltatók egymással nem tartották a kapcsolatot, és az sem volt egyértelmű, hogy a helyi szolgáltatások hogyan elégítették ki a roma közösségek igényeit, s hogy ez egyáltalán megvalósult-e. A ROMA-NeT motiválta a HTCS-eket arra, hogy a hatékonyabb együttműködés érdekében a helyi szolgáltatásokat egyesítse.

A ROMA-NeT munkaprogram külön figyelmet fordított a HTCS tagok transznacionális tanulási és információcserével kapcsolatos tevékenységekbe történő bevonására. A cél nem csupán a HTCS tagok támogatása volt helyi munkavégzésüket illetően, hanem egyben az egyes HTCS tagok kapacitásának növelése, a teljes HTCS tudásbázisának kiterjesztése, valamint hálózataik bővítése és a jövőbeni együttműködés alapjainak megteremtése.

Idővel a HTCS-k termékeny tervező környezeté alakultak az ötletek fejlesztése és az új gondolatok ösztönzése céljából. Azonban a projekt során félévenként a legtöbb HTCS elakadt a problémák azonosításánál, illetve az aktív problémamegoldás és tervezés megbeszélése szintjén.

Ez a probléma akkor oldódott meg, amikor a HTCS-k segítséget kértek és kaptak egy független szervezettől a megbeszélések irányítása és a megfelelő tervezési keretek kialakítása terén a Helyi Akcióterv kidolgozásának lehetővé tételéhez.

A legtöbb ROMA-NeT város elkötelezett a HTCS struktúra megőrzése iránt a ROMA-NeT program befejezése után is, mivel az hatékony irányítást

biztosít a roma integrációs beavatkozások tervezésének alátámasztásához, és az új lehetőségekre való felkészüléshez az elkövetkező 2014-2020. közötti uniós operatív programozási időszakban. A HTCS-k helyi irányító csoportként is működhetnek a Helyi Akciótervek megvalósításának és a roma integráció folyamatos előrehaladásának felügyelete vonatkozásában.

A torrent-i helyi támogató csoport online oktatási fórumot indított útjára speciális interkulturális tanfolyamok szervezése céljából a roma mediáció témájában. Eddig 35 diák vett részt a programban.

<http://ideattorrent.com>

A nagykállói helyi támogató csoport a sikeres roma integráció négy kulcselemét határozta meg:

- lakhatás
- foglalkoztatás
- család / oktatás
- integráció támogatása

A helyi támogató csoport mind a négy területen megkezdte a tevékenységek elindítását, és a négy elemről három esetben már mutatkoznak kezdeti eredmények. A helyi támogató csoport tárgyalásokat folytat a magyarországi regionális operatív programot irányító hatósággal egy kísérleti projekt indításáról a szociális városfejlesztés témájában Nagykállóban. Ez egy integrált projekt lesz, fókuszban a szociális lakáskérdés elemével. A projekt becsült értéke kb. 0,7 millió EUR.

Budapest az URBACT módszert a társadalmi beilleszkedés elősegítésére alkalmazza. Budapest támogatást kapott az Európai Integrációs Alaptól a Budapesti migrációs kerekasztal megszervezésére. Ezen projekt keretében az önkormányzat az URBACT helyi támogató csoportjának módszerét a migrációs térség feltérképezéséhez kívánja alkalmazni, illetve ezáltal a helyi érdekeltek bevonásával közös intézkedési tervet kíván létrehozni a döntéshozók részére. A projekt folyamán külön kapacitás kiépítésre is sor kerül az összes érdekelt részvételével.

3.2. Transznacionális információcsere és tanulás

A ROMA-NeT projekt során a hálózat kohézióját a transznacionális tematikus munkacsoportok biztosították.

A tematikus munkacsoportok interaktív és részvételt szorgalmazó megközelítést alkalmaztak a teljes és aktív részvétel biztosítására, illetve a résztvevők tanulási tapasztalatainak maximalizálása érdekében. Ezeken az eseményeken a partnerek lehetőséget kaptak arra, hogy a téma szakértőinek tapasztalataiból merítsenek. Ugyancsak fontos kiemelni azt, hogy a partnerek ezen a fórumon megoszthatták saját tapasztalataikat is, és részt vehettek az együttes tanulási tevékenységekben.

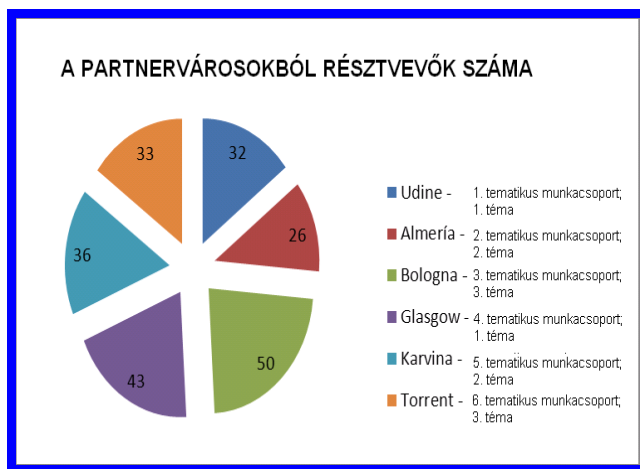
A ROMA-NeT projekt során hat tematikus munkacsoport esemény került megrendezésre három tematikus téma alapján, amelyek mindegyike alapvető fontosságúnak minősült abból a szempontból, hogy a Helyi Támogató Csoportok kellő ismeretekkel rendelkezzenek a partnervárosokban fennálló problémák leküzdéséhez. Ezek a tematikus munkacsoportok a szükséges eszközöket is biztosították a Helyi Akciótervek kidolgozásához és alkalmazásához. A tematikus munkacsoportok tevékenysége három egymáson átívelő témát ölelt fel:

- **1. tematikus munkacsoport** – aktív közösségi részvétel és helyi felvértezés és felelősségvállalás – beleértve a hatékony részvételi tevékenységeket; diszkrimináció ellenes tudatosság; szociális marketing;
- **2. tematikus munkacsoport** – a kirekesztettség és szegregáció leküzdésének integrált és helyi adottságokon alapuló megközelítése, beleértve szolgáltatásnyújtás integrált, helyi adottságokon alapuló megközelítésének alkalmazását; a szegregáció leküzdése a lakhatási körülmények javításával; és a helyi adottságokon alapuló fejlesztés integratív megközelítése.
- **3. tematikus munkacsoport** – Átmeneti munkaerő-piac kialakítása – átmeneti munkaerő-piac létrehozása, támogatása és alkalmazása; a szociális gazdaság/szociális vállalatok szerepe; a szociális számvitel és audit alkalmazásának indokoltsága.

A hat tematikus munkacsoportban összesen 220 fő tevékenykedett. A 3. ábra a hat tematikus munkacsoport eseményein részt vett létszám szerinti kimutatást tartalmazza.

A HTCS tagokat is bátorítottuk a tematikus munkacsoportok tevékenységében való részvételre. A városokat felkértük, hogy legalább egy HTCS tagot delegáljanak a csoportokba, lehetőleg a településen kívülről, minden egyes transznacionális eseményre.

A tematikus munkacsoportok tevékenysége során a HTCS tagok közös tanulási folyamatokban vettek részt más városok partnereivel, és azt vizsgálták, hogy az újonnan tanultak hogyan alkalmazhatók saját városuk helyzetére.

3. sz. ábra

Egy fontos tényező, amely minden HTCS tag számára biztosította a ROMA-NeT tematikus munkacsoportokban való részvételt az volt, hogy tolmácsolást (általában spanyol, olasz és cseh/ szlovák nyelven) minden eseményen sikerült biztosítani. Amikor valamelyik partner volt a tematikus munkacsoport rendezvényének házigazdája, a teljes HTCS részt vett az esemény előkészítésében és megrendezésében.

Sikerült tudásomat bővíteni a saját városomban kialakult egy olyan helyzet kapcsán, amelyet nem értettem. Ennél is több, hogy kollégákkal indultam el egy úton, akik immár a barátaim. Mindent megtettünk a saját városunkban érintett közösségekért, a helyes munkamódszerek azon példáinak alkalmazásával, amelyeket egymással megosztottunk az út során.

Tracy McDonald
Glasgow városi tanács
(jelenleg Spire lakásszövetkezet)

A tematikus munkacsoport-rendezvények nem csupán pozitív és inspiráló légkört biztosítottak a tanuláshoz, hanem lehetőséget is nyújtottak a partnerek számára ahhoz, hogy a más európai országokban élő romák helyzetéről első kézből kapjanak információkat. Ez alapvetően fontos részét képezte a tematikus munkacsoport tevékenységeknek, mivel a vendéglátó város számára lehetőséget adott az ottani helyzet bemutatására, a látogató városok számára pedig lehetővé tette a helyzet összehasonlítását a saját városukéval. Glasgow és Bobigny számára, ahová a roma családok

Kelet-Európából érkeznek, így érthetővé vált a teljes helyzet megértése, és emellett betekintést nyertek azon pro és kontra tényezőkre is, amelyek az embereket arra készítik, hogy a keleti tagállamokból a nyugatiakra költözzenek.

A tematikus munkacsoportok rendezvényei ezen kívül lehetőséget adtak a ROMA-NeT számára, hogy más városok és szervezetek meghívásával megoszthassák egymással a helyes gyakorlatra vonatkozó példáikat. Angliában Rotherham városa (EK) részt vett a glasgow-i tematikus munkacsoport rendezvényén, hogy megbeszélhessék az újonnan érkező romákkal kapcsolatos projektjeiket. Egy főigazgatósági régió képviselője is részt vett a glasgow-i eseményen, hogy beszélhessen a roma integrációról a következő EU programozási időszakban. A Fundacion Secretariado Gitanos a bolognai munkacsoport rendezvényre látogatott el, és beszámolt az ACCEDDER kezdeményezéséről, amely a spanyolországi és romániai romákat segítő foglalkoztatási és oktatási program, valamint Val-de-Marne roma integrációs főosztálya a karviná-i eseményen vett részt, hogy beszámolhasson a Franciaországban kialakítás alatt lévő roma lakáspolitikáról.

A ROMA-Net nyújtotta tanulási folyamat mind személyes, mind szakmai szempontból nagyon hasznos volt. Köszönöm a partnerek hozzájárulását. Külön köszönöm a vezető szakértő és a vezető partner munkáját, hálás vagyok a jól végzett munkájukért és lelkesedésükért, amellyel bennünket közösséggé formáltak, és segítettek hinni egy különleges és más projektben. Ez nem csupán a roma lakosság számára hasznos tapasztalat, hanem a résztvevő fő munkatársak számára is.
Maria José Muñoz Pretel
Európai Programok, Torrent

Gyorsított eljárási projektként a ROMA-NeT partnervárosok bevonhatták a folyamatba saját Európai strukturális alapot irányító hatóságaikat is. Néhány városban valódi munkakapcsolat formálódott az irányító hatóságokkal, mások számára azonban az irányító hatóság székhelyétől való fizikai távolság megakadályozta az aktív munkakapcsolat kialakulását. Budapest, Udine, Bologna, Nagykálló és Glasgow mind jó munkakapcsolatot alakítottak ki e téren, míg Kassa, Karviná, Torrent és Almería az irányító hatóságokat elektronikus levelezés útján tájékoztatta a projekt-tevékenységekről.

Az irányító hatóságok részvételét eredetileg is előirányozták, és az a ROMA-NeT költségvetésében is szerepelt, Almería, Glasgow és Torrent városok

Az irányító hatóságok részvételéből származó hozzáadott érték

A **budapesti** HTCS sok előnyre tett szert az irányító hatósággal való aktív kapcsolatából. A Közép-magyarországi regionális operatív program irányító hatósága a budapesti HTCS társadalmi szervezeti tagjainak projektjeit a Budapest különböző kerületeiben zajló városfejlesztési programokba integrálta. A társadalmi szervezetek pénzügyi támogatást kapnak tevékenységük fejében.

Glasgow és **Nagykálló** egyaránt megbeszéléseket folytat saját irányító hatóságával új projektek finanszírozása kapcsán az európai alapokból. A potenciális jövőbeni támogatás ígéretesnek mutatkozik.

konferenciái kapcsán. A ROMA-NeT projekt során hét irányító hatóság képviselői vettek részt a transznacionális tematikus munkacsoportok rendezvényein. Hárman Almería-ban jártak; ketten közülük pedig Glasgow-ba látogattak. Egy fő Torrentben vett részt az eseményen.

Ezen kívül az irányító hatóság egy fővel képviseltette magát Udinében, és ketten vettek részt a Karviná-ban rendezett munkacsoport rendezvényen.

Az irányító hatóságok HTCS megbeszéléseken való részvétele nehezen kivitelezhető; a bilaterális megbeszélések jobban működnek. Bár Bologna és Glasgow esetében az irányító hatóság képviselői aktívan részt vettek az adott HTCS megbeszéléseken.

Az irányító hatóságok projektben való részvétele hozzáadott értéket eredményezett, mind a nemzetközi információcsere, mind pedig a helyi munkafolyamat szempontjából. Azonban a jelentős mennyiségű teendő figyelembe vétele érdekében kevesebb megbeszélést kellene tervezni az irányító hatóságok részvételével. Bár az irányító hatóságok képviselőivel folytatott együttes megbeszélések hasznosak, a ROMA-NeT számára a tényleges értéket az jelentette, amikor be tudták vonni a képviselőket a csoportmunkába a helyi intézkedések városok általi tervezésénél. A transznacionális rendezvényekre való közös utazás jó lehetőséget kínált a megbeszélésekre.

A ROMA-NeT olyan tudásátadási eszközt biztosított számunkra, amelyet a skót kormány és számos helyi hatóság Skóciában kifejezetten hasznosítani tudott. A projekt partnervárosaként a glasgow-i városi tanácsnak saját jelentős okai voltak a részvételre. Kb. 3 000 roma származású ember kezdte meg a letelepedést a város egy kisebb területén. Míg Glasgow mindig jó hírnévnek örvendett a bevándorlók befogadása tekintetében, a különböző embereknek mégis eltérő támogatásra van szükségük. A ROMA-NeT kialakította a szükséges támogató hálózatot.

A skót kormány már a kezdetektől részt vett a helyi hálózat munkájában, hogy a hatóság által megoldandó problémákkal megfelelően foglalkozhasson. Európai támogatás kialakítására került sor bizonyos kisebb mérvű beavatkozásokhoz, amelyeket érdemes volt alkalmazni, különös tekintettel a Bizottság javaslatának teljesítése vonatkozásában, amelynek értelmében a jövőbeni támogatások egy részét a roma lakosság lehetőségeinek megteremtésére kell fordítani.

A glasgow-i városi tanácsért felelős ESF Portfólió menedzser segítséget nyújtott a helyi támogatási kérdések megértéséhez, illetve – ahol szükséges volt – más kollégák figyelmét is felhívta arra, hogy saját üzleti tevékenységük területén milyen módon támogathatják a roma projektet. A transznacionális együttműködés által jobban megismerhettük az európai kontinens problémáit, és betekintést nyerhettünk a roma emberek életkörülményeibe.

Tony McGale, skót kormány irányító hatósága

3.3. P-t-P csere tevékenységek

Immár sokkal világosabban látom azokat a körülményeket, amelyek miatt számos roma Skóciába érkezett. A romákkal Szlovákiában sokan rosszabbul bánnak, mint egy nem teljes jogú állampolgárral, és arra is láttam példát, hogy a helyi hatóság saját polgárai ellen lépett fel. Az alapvető életfeltételek – étel, szállás, oktatás és munka – sok roma számára nem adták, így ők a mások számára elérhető lehetőségekből nem részesülnek a javulás és az előrelépés érdekében.

Jó volt látni, hogy a ROMA-NeT-hoz hasonló programok segíthetnek a helyi fejlődés terén. A Roma-Net a városoktól elvárja egy helyi irányító csoport létrehozását, és egy helyi akcióterv elkészítését. Ez azt jelenti, hogy a Kassához hasonló városoknak újra kell gondolniuk a roma integrációt, és együttműködésre kell ösztönözniük a különböző partnereket és a helyi hatósági szerveket. Így a városok kénytelenek olyan lépéseket megtenni, amelyeket másképp nem fogantatosítottak volna.

David Zabiega, HTCS tag, Glasgow, Kassán tett látogatásáról

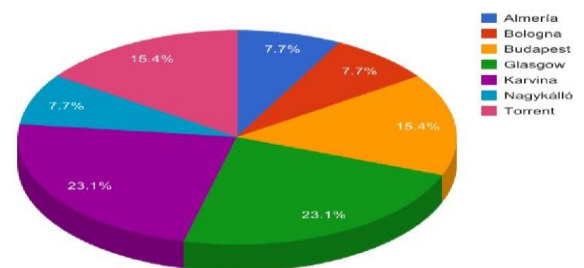
A ROMA-NeT bevezette az ún. P-t-P csere elvét, ami a people-to-people (emberek közötti), place-to-place (helyszínek közötti) és partner-to partner (partnerek közötti) cseré(ke)t foglalja magában. Az eredeti terv az volt, hogy egy vagy két partner dolgozna együtt egy kiválasztott, odaillő témában, az ismereteik bővítése céljából. Az így összekapcsolódó partnerek közös tanulmányi célú látogatásokat tennének egy kiválasztott helyszínre.

Bár az ötlet jó, a kivitelezése nehezebbnek bizonyult, mint ahogyan azt elképzeltük, főként a nyelvi akadályok, illetve amiatt, hogy a városok inkább saját városuk egy másik résztvevőjével szerettek volna együtt tapasztalatot szerezni és utazni. Az eredeti ötlet az volt, hogy a P-t-P cserék tanulmányi célú látogatásokat is magukban foglalnának, azért, hogy a ROMA-NeT-en kívül eső más olyan városoktól is tanulhassunk, amelyek roma lakossággal rendelkeznek, és amelyek tudnának tanácsot adni vagy bizonyos tapasztalatokat megosztani más

érintettekkel. Valójában ez csak korlátozott mértékben valósult meg, mivel a partnerek a P-t-P kezdeményezést inkább arra alkalmazták, hogy más ROMA-NeT partnerekkel találkozzák szervezzenek.

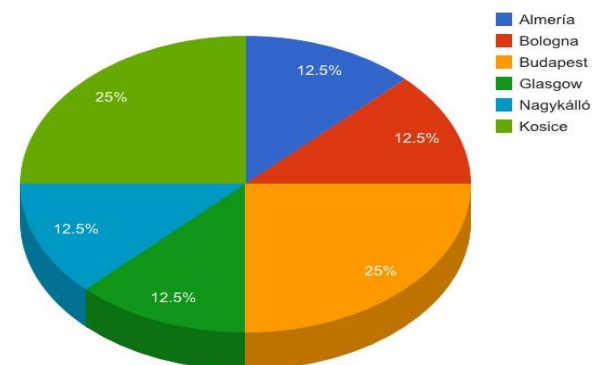
A P-t-P tevékenységekben összesen 37 fő vett részt hét ROMA-NeT városból. Látogatás szempontjából a két legnépszerűbb városnak Budapest és Kassa bizonyult a partnerek számára. A P-t-P tevékenységeket a 4. és 5. ábra szemlélteti.

Látogató városok (szervezett látogatások száma alapján)

4. ábra

Vendéglátó városok (fogadott látogatások alapján)

5. ábra

Soha nem teremtettünk volna kapcsolatot Araddal (beszámoló a honlapon) és az EuroCities-zel a ROMA-NeT nélkül. A Rotherham-mal kialakított kapcsolatokat is (ellátogattam oda, és számos jó ötlet gyűjtöttem) a ROMA-Net-nek köszönhetjük. A ROMA-NeT igen nagy befolyással bír az ügynökségekre és társadalmi szervezetekre Glasgow-ban, és határozottan hatással van a gondolkodásmódra és a szakpolitikára a szociális munka, oktatás, egészségügy és lakhatási kérdések területén.

Keith Moore Milne

Szociális munkás és HTCS tag, Glasgow

3.4. Helyi Akciótervek és információs tevékenységek

Helyi Akciótervek

A Helyi Akcióterveket minden városban a HTCS-k közösen készítették. A ROMA-NeT irányelvekkel összhangban integrált megközelítést szeretnének alkalmazni a romák integrációja tekintetében, és lépésről lépésre igyekeznek haladni a városukban lakó roma lakosság részére biztosítandó szolgáltatások és a romák életének lehetőségei vonatkozásában. A Helyi Akciótervek mindegyike a romák társadalmi és gazdasági integrációjának hosszú távú célját tűzi ki maga elé. A ROMA-NeT városok tudják, hogy sok kis lépés messze vezet! A Helyi Akcióterveket a HTCS-k teljesen magukénak tekintik, és a HTCS tagok viselik a felelősséget az elsődleges célok megvalósításáért a helyi roma közösségekkel együttműködésben. A Helyi Akciótervek nyilvános dokumentumok, és a pénzügyi támogatásra irányuló igényt a csoportok a helyi érdekeltek rendezvényein jelezték.

Általában a ROMA-NeT gyorsított eljárású státusza, illetve a partnerek és az operatív programot igazgató hatóságok közötti kapcsolatok biztosítanak a hozzáférést az Európai Regionális Fejlesztési Alaphoz vagy az Európai Szociális Alaphoz. Azonban a ROMA-NeT projekt lezárására a jelen programozási időszak végén, illetve a 2014 – 2020-as időszak új programjainak közös meghatározása előtt kerül sor. Azonban a ROMA-NeT partnerek továbbra is fenntartják a kapcsolatot az irányító hatóságokkal annak biztosítása érdekében, hogy megfelelő céltartalékot képezzenek az új programokban is a roma integráció számára. Ezáltal reményeink szerint biztosított lesz az uniós alapokhoz való hozzáférés a Helyi Akciótervek prioritásainak megvalósításához.

Információs tevékenységek/fórumok

A ROMA-NeT városok hosszú távú céljainak elősegítésére irányuló információs tevékenységek/fórumok a megvalósítás fázisában zajlottak.

2010-ben

Május: a budapesti HTCS ROMA-NeT képviselői előadást tartottak a roma integrációról a kőbányai önkormányzat megyei kormányzati értekezletén

Október: a vezető szakértő vezetésével Duisburgban ülést tartottak a roma lakosság integrációjáról az Észak-Rajna-Wesztfália (NRW) régió képviselői számára az „NRW felkészült Európára” projekt keretében.

December: a vezető partner részt vett a Brüsszelben megrendezett roma program ülésen.

2011-ben

Március: a ROMA-NeT képviseltette magát az Eurocities Roma munkacsoportja ülésén Gentben. Mátýási Gizella rövid előadást tartott, és információs broszúrát osztott szét.

Május: a ROMA-NeT két eseményen is részt vett. Mátýási Gizella a Baden-Württemberg tartomány által szervezett Duna Stratégia konferencián tartott előadást; a ROMA-NeT pedig a Budapest, az Eurocities és a Régiók Bizottsága által szervezett „Városok és régiók – az erők egyesítése” elnevezésű szemináriumon vett részt. A ROMA-Net előkelő helyen szerepelt a napirendben. A vezető szakértő vezette a délelőtti foglalkozást, és Udine polgármestere és Budapest főpolgármester-helyettese előadásokat tartottak a ROMA-NeT céljáról. Az eseményen 110 fő vett részt különböző uniós intézmények, régiók és városok képviselőiben.

Szeptember: a Szlovákiában rendezett EU magas szintű fórumon a kassai partner tartott előadást a ROMA-NeT projektről. A glasgow-i HTCS egyik képviselője és a lakáspolitikai szakértője szintén részt vettek az eseményen.

Október: az EU Nyílt Napok keretében a vezető partner és Kassa városának képviselői előadást tartottak a ROMA-NeT-ről.

November: a vezető partner részt vett a roma programon. Budapest és Bologna Magyarországon, illetve Olaszországban előadást tartottak a ROMA-Net-ről a Nemzeti URBACT II információs napok keretében.

2012-ben

Február: A glasgow-i HTCS helyi információs szemináriumot szervezett a skót kormány és más helyi hatóságok számára Skóciában.

Március: a glasgow-i HTCS vezető partnere, vezető szakértője, és egyik képviselője részt vett a roma integráció témájában rendezett rendkívüli találkozón. A vezető szakértő előadóként működött közre, és a észrevételeket fűzött a záró jelentéshez.

Június: A bolognai HTCS kerekasztal beszélgetést szervezett a helyi szervezetek számára a ROMA-NeT projekt megtárgyalására.

Szeptember: egy budapesti HTCS tag előadást tartott a helyi és regionális hatóságok európai kongresszusának tanácsa által szervezett, a városokkal, régiókkal és az érdekeltekkel folytatott 5. konzultációs megbeszélésen, amely a városok és régiók szövetsége a roma integrációért kezdeményezés keretében zajlott.

Október: A budapesti, glasgow-i és karvina-i HTCS-tagok részt vettek a Nyitott társadalom alapítványnak az roma integráció leghatékonyabb elősegítése című konferenciáján.

November: A ROMA-NeT kezdeményezésére a Regionális és várospolitikai főigazgatóság egy záró információcsere-szemináriumot szervezett Brüsszelben a ROMA-NeT projekt számára. Tekintélyes uniós döntéshozók és jogszabályalkotók vettek részt az eseményen, és több ROMA-NeT partner is tartott előadást a Helyi Akciótervek prioritásairól és a jövőbeni igényekről.

December: a vezető partnerek, számos partner, illetve a HTCS-tagok részt vettek az URBACT II éves konferenciáján Koppenhágában. A konferencia „A holnap városai, amelyek ma cselekednek” címet viselte.

HTCS tagok eszmeesereje az egyik glasgow-i rendezvényen

A partnerek EU tisztségviselőkkel beszélgetnek a brüsszeli információs fórumon

Udine polgármesterének előadása az EU tisztségviselők számára

TEMATIKUS ÚTMUTATÓK – A roma integráció által támasztott kihívások bemutatása

A ROMA-NeT városok által a projekt megvalósítása során szerzett tapasztalatot és tudást nyolc tematikus útmutatóban foglaltuk össze, amelyek esettanulmányokat is tartalmaznak. Az útmutatók azért készültek, hogy segítséget nyújtsanak a városok számára a roma közösségeket, s ezáltal a városokat érintő ügyek/problémák megértéséhez. Az EU-ban számos helyen kialakított helyes gyakorlat megosztásával az útmutatók felvetnek néhány megfontolandó irányt, emellett kéznújtásnyi közelségbe hoznak hasznos elérhetőségeket és forrásokat.

A tematikus útmutatók a következő témákat ölelik fel:

ROMA-NeT – A roma integráció által támasztott kihívások bemutatása

ROMA-NeT – A romák integrációjával kapcsolatos kihívások az oktatás témakörében

ROMA-NeT – A romák integrációjával kapcsolatos kihívások az egészségügyi és szociális ellátás témakörében

ROMA-NeT – A romák integrációjával kapcsolatos kihívások a lakhatás témakörében

ROMA-NeT – A romák integrációjával kapcsolatos kihívások a foglalkoztathatóság témakörében

ROMA-NeT – A romák integrációjával kapcsolatos kihívások a rendészet témakörében

ROMA-NeT – Romák mozgásban Európában – A romák integrációjával kapcsolatos kihívások

ROMA-NeT – A romák integrációjának tervezése és irányítása

Az útmutatók kiadását az utolsó információs fórum időpontjára időzítettük, amelyre 2012 novemberében, Brüsszelben került sor, amikor is a ROMA-NeT partnerek összegyűltek, hogy bemutathassák Helyi Akcióterveiket, a jövőre vonatkozó helyi prioritásait és céljait, illetve hogy mit tanultak a ROMA-NeT projekt megvalósítása során. A szemináriumot a Regionális és várospolitikai főigazgatóság szervezte, és az esemény lehetőséget adott a partnerek számára a finanszírozási lehetőségek megismerésére a következő programozási időszakra nézve. Az Európai Parlament, az Európai Bizottság, a Régiók Bizottsága részéről előadók és résztvevők, valamint az európai régiók és városok brüsszeli képviselői voltak jelen a rendezvényen. A ROMA-NeT városok legfőbb üzeneteit a Nagykálló által a brüsszeli konferencián bemutatott előadás tartalmazza, az alábbiak szerint:

Lépésről lépésre kell haladnunk: A romák integrációja időt és erőfeszítést igénylő folyamat. A túl nagy "integrációs lépéseket" szorgalmazó kezdeményezések (pl. a roma családok átköltöztetése a nyomornegyedből minőségi lakhatást kínáló bérházi lakásokba) eleve kudarcra vannak ítélve. Ahelyett, hogy a romákat arra kényszerítenénk, hogy egyszerre tegyék meg ezt a nagy lépést, fokozatos integrációt kell alkalmaznunk, folyamatos aktív, egyéni támogatással és kommunikációval ötvözött formában.

Több darabból tevődik össze a folyamat: A roma integráció nem egyetlen elemből álló projekt. Sokkal inkább egy folyamatról van szó, amely több kulcselemet kell, hogy integráljon. Csupán jobb lakáskörülmények biztosítása, vagy munka biztosítása önmagában egyáltalán nem elegendő.

A romákat már a nagyon korai fázisban be kell vonni: helyzetük nem javítható, életük nem tehető jobbá mások által – csak ők maguk változhatnak sorsukon; mi csak támogathatjuk őket ebben. Ezért nagyon fontos, hogy kezdettől fogva bevonjuk őket a folyamatba. Azonban fel kell készülni arra, hogy innovatív megoldásokkal álljunk elő a roma emberek motiválására – a hagyományos, részvételen alapuló módszerek nem működnek!

4. Mit tanultunk a ROMA-NeT projekt során?

A ROMA-NeT egyik fő célja a tanulás, illetve a HTCS tagok tudásbázisának és kapacitásának kiépítése volt. A tanulási folyamat három tematikus területre koncentrált:

- **Közösségi részvétel és helyi felvértesítés és felelősségvállalás.**
- **A lakhatás és helyi szolgáltatásnyújtás megközelítése.**
- **A romák foglalkoztathatósága akadályainak megértése.**

A transznacionális tematikus munkacsoportok foglalkozásai során alkalmazott részvételi tanulási módszerek biztosították a partnerek aktív részvételét, ezáltal pozitívabb tanulási élményt teremtve a résztvevők számára. Udinében és Almería-ban a városok tényleges „Ötlebörzét” is nyitottak.

Bolognában a partnerek megvitatták a Gyakorlatorientált tanulási módszert. Glasgow-ban a partnerek a tanúhoz a „Roma foglalkoztathatósági térképet használták”. Karviná-ban a résztvevők ún. fishbowl (kerekasztal-vita) módszer szerinti megbeszélést folytattak a városi romák helyzetéről. Torrent-ben pedig a partnerek megosztották egymással ötleteiket és visszajelzést adtak a városi Helyi Akcióterve tekintetében egy „négypólusú” workshop keretében, az oktatás, egészségügy, lakhatás és foglalkoztatás témakörökben.

A ROMA-NeT segítségével megtanultam tiszteletben tartani a különbségeket, valamint reménykedni a roma közösség integrációjának lehetőségében, tiszteletben tartva az ő érzékenységüket.

Mª Muñoz Cervera
(gazdasági fejlesztési terület)

A tanulságokat is levontuk a transznacionális tanulási szemináriumok alkalmával. A tanulságok hatékony eszközül szolgálnak a szemináriumok és gyakorlati feladatok során tanult felidézésére és átgondolására. Több mint 150 tanulságot vontunk le a hat tematikus munkacsoport tevékenység alkalmával. Ezek közül az alábbi fő szempontokat tárjuk az olvasó elé azzal a céllal, hogy a résztvevők által megtett tanulási folyamatba egyértelmű betekintést nyerhessen.

ROMA-NeT tematikus munkacsoport műhelymunkája

4.1. Közösségi részvétel és helyi felvértezés és felelősségvállalás – Fő tanulságok

A tematikus munkacsoport témája a közösségi részvétel, valamint a felvértezés és felelősségvállalás volt, és három tanulási elemet tartalmazott: hatékony részvételi tevékenységek; diszkrimináció ellenes tudatosság; és szociális marketing. A fő tanulságok az adott témák tekintetében a következők voltak:

- „Nélkülünk semmit ne tegyenek velünk kapcsolatban!” – ez a kulcsüzenet minden ROMA-NeT intézkedésre nézve.
- Az integráció elősegítése érdekében magunkat is meg kell vizsgálnunk, valamint azt, hogy mi mit teszünk, nem csak azt, hogy a roma közösség mit csinál.
- Fontos szorosabb kapcsolatokat kialakítani a roma közösséggel, ha a viselkedésükön változtatni akarunk. Ha nem így teszünk, akkor nem fogjuk tudni, hogy ők mit gondolnak. Lehetőséget kell adnunk számukra a részvételre.
- A probléma nem a fiatal roma egyén vagy a közösség megváltoztatásában rejlik, politikai szinten kell gondolkodnunk: a politikusoknak, társadalmi szervezeteknek, intézményeknek kell változniuk – nagy horderejű ügy jelentős megoldást/választ kíván.
- Kérdezzük a roma embereket, és hallgassuk meg őket!
- Mindent egyszerre nem lehet megoldani – kis lépésekben kell haladnunk előre.

Partnerek helyszíni látogatása Karviná-ban

- Integrált megközelítésre van szükség – ez az ügy nem csupán egyetlen terület felelőssége.
- A szolgáltatásnyújtás módjának megváltoztatása jobban ösztönözheti a közösséget.
- Bár a roma közösségek között vannak eltérések a partnervárosokban, a problémáink hasonlóak, tehát hasznos volt egymástól tanulnunk!
- Sokkal több érdekelt fél van, mint eredetileg gondoltuk! Mindnyájukkal együtt kell működnünk különféle módokon – ez igazi kihívást jelent.

Partnerek látogatása romák lakóhelyén Torrent-ben

- Az érdekeltek különböző szintű hatáskörökkel és befolyással bírnak. Az érdekelteket aszerint kell megválasztani, hogy mit tudnak tenni az ügy érdekében.
- Még nem látjuk át azt, hogy mit kellene tennünk annak érdekében, hogy változást érthessünk el célcsoportjaink viselkedése terén.
- Diszkrimináció – még sok a teendő a különböző ágazatokban, ilyenek például az iskola és az egészségügy. Az egyes közigazgatási szervezeteknek sok a tennivalója a tudatosság kialakítása és a diszkrimináció leküzdése terén.
- A diszkrimináció mindenütt jelen van, de azt mind másként látjuk. Igen súlyos téma, és nem mindenki beszél róla kényelmetlen érzés nélkül.
- Pozitív történeteket kellene terjesztenünk, és pozitív példaképeken keresztül bemutatnunk a roma lakosságot, egyrészt a külső előítéletek és a diszkrimináció leküzdése, másrészt az optimizmus megteremtése érdekében magán a roma közösségen belül.
- Az Ötlebörze nagyon hasznos eszköznek bizonyult az eseményeken.
- A városok kölcsönös együttműködésének égisze alatt végzett munka nagyon pozitív eredménnyel zárult – tetszett a több várost felölelő, egymást keresztező koncepció szerint végzett munka.
- A tematikus munkacsoportoknál alkalmazott módszerek hasznosíthatók a HTCS-k munkájában is.
- Amikor feltettük a kérdést: hol jelenik meg a diszkrimináció, rájöttünk, hogy nem tudjuk. Vissza kell tekintenünk és rá kell jönnünk erre – ám ez nem könnyű feladat.
- Vannak történeteink – ez egy jó módszer az információk megosztására.
- A tanulás nem csupán az eredményt jelenti, hanem magát a tanulási folyamatot is. A megfelelő folyamat (módszertan) nem vet gátat a kreatitásnak: ez egy eszköz a kezünkben!

4.2. A lakhatás és a helyi szolgáltatásnyújtás integrált megközelítése – Fő tanulságok

A tematikus munkacsoport témája „a kirekesztettség és a szegregáció leküzdésére irányuló, integrált és helyi adottságokon alapuló megközelítés” volt, amely három tanulási elemet foglalt magába; ezek a szolgáltatásnyújtás integrált, helyi adottságokon alapuló megközelítése; a szegregáció leküzdése a lakhatási körülmények javításával; és a helyi adottságokon alapuló fejlesztés integratív megközelítése. Az ezekkel kapcsolatos fő tanulságok a következők voltak:

- A lakhatás kérdése jó kiindulási pont, de önmagában nem elegendő a társadalmi kirekesztettség problémáinak megoldására.
- A megfelelő lakáskonceptió kialakítása alapvető fontosságú.
- A közösség részvétele mindennek az alapja.
- Helyes és megfelelő gyakorlati példa a közösségi alapokból való kiindulás, az onnan való építkezés.
- A roma közösség bevonása az épületek fizikai kivitelezésébe sikeresnek mondható.
- A közösségi épületet az emberek bevonásával kell megtervezni – ettől azt jobban magukénak érzik.

Ez a projekt lehetőséget ad számunkra a gettók felszámolására, és arra, hogy megmutassuk: a romák integrálhatók városunk lakosságának közösségébe gyökereik és identitásuk elvesztése nélkül.

Teresa Castillo Silla, (lakhatási terület)

- Nagyon sok időbe telik egy fejlesztési projekt kidolgozása és kivitelezése – különösen a közösség részvételével.
- La Chanca lakosai felelősen cselekedtek, és sikerült változást elérniük saját maguk számára – ami a siker egy fontos eleme.
- Az Almería esettanulmányok azt mutatják, hogy a változáshoz időre van szükség.
- A változás folyamatában fontos szerepet játszott a közösségen belüli multidiszciplináris funkciót ellátó iroda.
- Integrált szolgáltatások - oktatás, szociális, stb. együttműködés – a család áll a középpontban, és nagyon fontos szerepet kap.

- A család bevonása mély benyomást keltett és tanulságos volt.
- A romák életminőségének javításához holisztikus, integrált módszerre van szükség.
- Helyes gyakorlatnak bizonyul a városi közigazgatásnak az elkülönített területeken való bevonása, intézmények, közösségi lakáspolitikák, stb. formájában.
- Némely esetben az átmeneti megoldások még több problémát, azaz rossz lakhatási feltételeket generálnak hosszú távon – tanulhatunk a rossz példákból Európa több helyszínén.

Számomra a ROMA-NeT azt jelenti, hogy a gyerekek jogainak érvényesítéséért dolgozhatunk, származásuktól függetlenül – ilyen például a tanulásra való jog. Ez az egyik oka annak, amiért annyira érdemes szociális ügyek érdekében dolgozni.

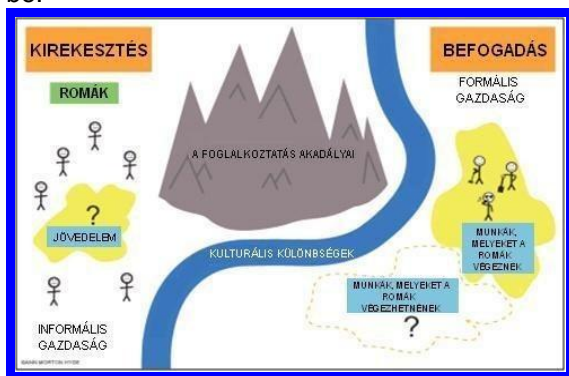
**Antonia Rodriguez Rambla
(család terület)**

- A központban dolgozók lelkesedése.
- Az érdekeltek hosszú távú elköteleződése a siker alapvető záloga.
- Politikai támogatásra is szükség van – a hosszú távú támogatás és fenntarthatóság érdekében.
- Különböző országok különböző módon viszonyulnak a romákhoz; bizonyos országok nehezebben alakítanak ki kapcsolatot velük.
- A szláv országok jobban elszigeteltek, és így nehezebb együtt élniük a roma közösségekkel.
- A romáknak még Spanyolországban is harcolniuk kell az integrációért – még mindig létezik diszkrimináció, részben az intézmények, közszolgáltatások (oktatás), munkaerő-piac, lakhatás, stb. kérdéseiben.
- „Mi” – az állami szektor, a társadalmi szervezetek – sokat teszünk a romák integrációjáért, de a romáknak is együtt kell működniük, valamint a lakosság többségének hozzáállása is változást igényel. A szenvedélyes emberek sokat tehetnek!
- A csoport tagjainak pozitív hozzáállása nagy benyomást keltett!

4.3. A romák foglalkoztathatóságának akadályai – Fő tanulságok

A tematikus munkacsoport témája a romák foglalkoztathatósága – illetve egy átmeneti munkaerőpiac teremtése volt. Három tanulási elemet sorolunk ide: Átmeneti munkaerő-piaci projektek; a nemzetgazdaság szerepe; illetve társadalmi számvitel. A témákból levonható fő tanulságok a következők voltak:

- A Fundacion Secretariado Gitano jó példával szolgált a munka- és oktatási programhoz. A városok alkalmazhatják a kialakított helyes gyakorlatot.
- A szociális jóléthez kapcsolódó néhány kérdés nem oldható meg helyi szinten, az magasabb szintű beavatkozást, az eljárás módosítását igényli.
- A romák foglalkoztatásának akadályai összetettek és számosak.
- A dolgozó romák közül sokan nem hivatalosan vagy feketén dolgoznak.
- A ROMA-NeT foglalkoztatottsági térképét a tematikus munkacsoport tevékenysége során alakítottuk ki. A 6. ábra a roma foglalkoztatottsági térképet mutatja be.

6. sz. ábra

- A látott és hallott előadásokból azt tudtuk meg, hogy a problémák hasonlóak, azonban a problémák városonként eltérőek lehetnek.
- A romák Franciaországban illegálisan dolgoznak – megoldást kell találnunk a roma közösség legalizálására, hogy dolgozhassanak – a Bolognában alkalmazott jogszabály példáját érdekesnek találtuk.
- A munkavégzés kapcsán az ún. Gyakorlatorientált tanulás módszere interaktív és kifejezetten pozitív volt mondható. Mindenki alaposan elgondolkodott az adott célról. Ez elősegítette egymás nézőpontjainak tiszteletben tartását és meghallgatását.

Tematikus munkacsoport műhelymunkája a partnerek részvételével

A szociális számvitel és az audit folyamat elsajátítása

- A tanulás módszerét alkalmaztuk – a problémákat kisebb munkacsoportokban határoztuk meg, mindenki elmondta a véleményét, aztán közösen megbeszéltünk mindent. Karviná alkalmazni fogja a tanult módszert.
- Budapestnek sokkal nyitottabbnak kell lennie a HTCS tagok által javasolt módszerre, valamint rugalmasabbnak is kell lennie. A tematikus munkacsoport működésének két napja alatt erre a következtetésre jutottunk.
- A tanult példákat Bobigny-ba való visszatérésünk után nem tudjuk megvalósítani. Ismét megvizsgáljuk az irányelvek alkalmazásának módját. Mindenesetre ismét lelkesek vagyunk!
- A Gyakorlatorientált tanulási csomagok közös tanulmányozása rendkívül dinamikus tanulási környezetet teremtett.

5. A ROMA-NeT által közvetített hozzáadott érték

A ROMA-NeT által közvetített érték helyi és transznacionális szinten is átfogónak mondható. A partnereket megkérték, hogy foglalják össze a ROMA-NeT által közvetített értéket városuk vonatkozásában. Az alábbiakat mondták:

Almería

- A ROMA-NeT európai szinten láthatóvá tette a romákkal kapcsolatos problémákat.
- A ROMA-NeT közös platformot teremtett az azonos problémákkal/kérdéskörökkel foglalkozó városok számára, így együtt dolgozhatjuk ki a helyzet további javításához vezető utat.
- A ROMA-NeT európai szinten világitott rá a romák helyzetére.
- A ROMA-NeT hasznos módszereket biztosított a helyi együttműködéshez: pl. Helyi Támogató Csoportokat.
- A tanulási folyamat és a párbeszéd létfontosságú feltételei annak, hogy minőségi eredmények szülessenek: pl. a Helyi Akcióterv ennek a folyamatnak az eredménye.

Bologna

- A HTCS a projekt befejezése után is fog találkozni.
- A Helyi Akcióterv közép- és hosszú távú célokat határoz meg, a bolognai önkormányzat pedig elkötelezi magát évente meghatározott rövid távú tervek megvalósítása mellett, a Helyi Akcióterv figyelembe vételével.
- A Helyi Akcióterv rendelkezésre állása segíthet az önkormányzatnak egyéb támogatások megpályázásánál.
- Az a tény, hogy a városok transznacionális hálózat tagjai, segíti őket abban, hogy felkérjék őket új projekteken való részvételre.

Budapest

- A ROMA-NeT megfelelő módszert biztosított Budapest számára a részvételt elősegítő irányításhoz, amely konkrét, komplex kérdéskörökre összpontosító, integrált megközelítést foglalt magában.
- Megtanultuk, hogy milyen eredményességi/hatékonysági szinteket és milyen legitimitást érhetünk el egy adott kérdéskör érintetteinek részvételével és bevonásával.
- Keresd a gyökereket! A kisebb formális vagy informális embercsoportok minden közösségben kiváló forrást jelentenek a helyi közösségek fejlesztéséhez. Ezeket a csoportokat meg kell találni, fejleszteni kell, és fenn kell tartani őket, mert ők a társadalom csiszolatlan gyémántjai.

Glasgow

- A ROMA-NeT különösen erőteljes hatást fejtett ki a glasgow-i kormányzatszervekre és társadalmi szervezetekre, és határozott befolyást gyakorolt a gondolkodásra és a szakpolitikára a szociális munka, oktatás, egészségügy és lakhatás területén.
- A ROMA-NeT a glasgow-i roma migrációs profilt egy olyan teljesen új politikai szintre emelte, amelyet a projekt kezdetekor lehetetlennek tartottam.
- Glasgow jelenleg komoly kötelezettségeket vállal a fizikai, illetve szociális és gazdasági úton ideérkező romák életének javítása érdekében.
- A ROMA-NeT partnerek között hihetetlenül sok tehetséges és nagy tudású ember található – sokuk nehezített körülmények között dolgozik. A ROMA-NeT-hez hasonló kezdeményezések lehetővé teszik az ötletek fejlesztését, kibontakoztatását, illetve olyan támogatások meglétét, amelyek egyébként nem állnának rendelkezésre.

A Helyi akcióterveken dolgozó partnerek

Karviná

- A ROMA-NeT új perspektívát adott számunkra azzal kapcsolatban, hogy hogyan kezeljük a roma kérdéskört.
- A rendszeres megbeszéléseken megvitattuk a PtP kezdeményezés keretében kapott új információkat és eredményeket, és kidolgoztuk a Helyi Akciótervet.
- Nem kellene a romákról az ő bevonásuk nélkül beszélnünk.
- Felismertük, hogy találkozni kell a roma közösséggel, és beszélnünk kell velük ahhoz, hogy nézeteiket megismerjük.

Kassa

- A ROMA-NeT Kassán újraindította a roma kérdéskörrel kapcsolatos kommunikációt. Ez az egyik legbonyolultabb és legkomplexebb kérdéskör, amellyel egyetlen szereplő vagy intézmény sem képes egyedül megbirkózni.
- A ROMA-NeT-nek köszönhetően sokkal jobban ismerjük egyéb európai városok roma felzárkóztatási politikáját. Egyetlen város sem sikeres 100%-osan, azonban az akarat és a pozitív erőfeszítés mindenképpen a haladás előfeltétele.

Nagykálló

- A ROMA-NeT-en keresztül felismertük, hogy a roma integráció fontos kérdéskör, amellyel helyi szinten foglalkozni kell.
- A ROMA-NeT az érintettek bevonásával bevezetett egy átgondolt folyamatot, a roma integráció legfontosabb kihívásainak meghatározása érdekében.
- A ROMA-NeT a roma integráció kihívásaival szembenező városok működő hálózatának részévé tette Nagykállót.

Torrent

- A ROMA-NeT HTCS megerősödött, a projekt pedig politikai érdeklődést keltett a jövőbeni európai programokban való részvétel iránt.
- A ROMA-NeT projektben való részvételt megelőzően nem tartottuk fontosnak a partnerséget. Most már tudjuk, hogy a partnerség erőt jelent, és megkönnyíti a jövőbeni programokhoz történő támogatások elérését.
- A jövőben városunk más városokkal együttműködésben, integrált megközelítéssel kezeli majd az önkormányzati problémákat.

Udine

- Az EU programban való részvétel kifelé olyan hitelességet biztosított, amely lehetővé tette a város számára, hogy a roma felzárkóztatás kérdéskörét sokkal magasabb prioritási szintre emelje.

- A ROMA-NeT-en keresztül megértettük, hogy a közösségi részvétel a megvalósítás létfontosságú eleme, ezt helyi szinten a gyakorlatba is átültetjük.
- A ROMA-NeT rákényszerített minket arra, hogy átgondoljuk a roma közösségeink számára általunk nyújtott szolgáltatások színvonalát. Jelenleg együtt dolgozunk velük a helyi szolgáltatásnyújtás egy integráltabb megközelítésének kidolgozása érdekében.

A ROMA-NeT jelentős számú hasznos melléktevékenységét hívott életre minden partnervárosban. Az eredetileg előirányzott, tervezett transznacionális, tanulási és helyi eredményeken kívül

a ROMA-NeT olyan tevékenységeket egyesít, amelyek a ROMA-NeT nélkül nem történtek volna meg. Az alábbi bekezdések betekintést nyújtanak néhány vagy már elkezdett, vagy a jövőben tervezett hasznos melléktevékenységbe.

Biztos vagyok abban, hogy a ROMA-NeT projektben való részvételünk a városunk életminőségének javítását szolgáló további támogatási lehetőségeket jelent majd. Torrent városa nem működőképes roma közösségünk nélkül. Elvesztésük identitásunk komoly vesztesége lenne. Nem veszíthetjük el őket; magunk és a jövő generációk miatt sem.

Torrent város pogármestere, Amparo

Bologna

- A HTCS rendszeresen találkozik majd a ROMA-NeT lezárulása után is. Bologna Helyi Akcióterve közép- és hosszú távú célokat tartalmaz. A bolognai önkormányzat elkötelezi magát az évente meghatározott rövid távú tervek megvalósítása, valamint a Helyi Akcióterv céljainak és célkitűzéseinek figyelembe vétele mellett. A Helyi Akcióterv megléte segíthet az önkormányzatnak egyéb támogatások megpályázásánál, a hálózati tagság pedig segíthet abban, hogy meghívjanak bennünket egyéb transznacionális projektekben való részvételre.

Budapest

- A Közgyűlés azt tervezi, hogy megőrzi a Helyi Támogató Csoport (HTCS) struktúrát oly módon, hogy azt nem a Budapest Esély társadalmi szervezet, hanem maga a városháza koordinálja. A HTCS folyamatos feladata lesz a társadalmi szervezetek és a támogatások összekapcsolása minden szinten, a helyi támogatástól az EU-s programokig; meg kell találnia a módját a társadalmi szervezetek kapacitás kiépítése folytatásának, a

társadalmi báziscsoport szervezetekre és az önkormányzati résztvevőkre összpontosítva; projektek létrehozása a HTCS és az önkormányzat számára, a Helyi Támogató Csoport résztvevőivel partneri együttműködésben; valamint a társadalmi szervezetek segítése annak érdekében, hogy be tudjanak kapcsolódni az egyes kerületek szociális városfejlesztési projektekre vonatkozó integrált megközelítésébe.

- Magyarországon minden szociális városfejlesztési projektnek pénzeszközei egy részét kis költségvetésű fejlesztési projektekre kell költenie (7 000 EUR-ig) a helyi közösségek és a helyi társadalmi szervezet szektor megerősítése érdekében. Ennek a gyakorlatba való átültetését a **budapesti HTCS** végzi, a Kőbánya Kis-Pongrác projekt részeként, amelynek keretében két ROMA-NeT társadalmi szervezet támogatást nyert a Kis-Pongrác lakótelepen végrehajtandó közösségi beavatkozások megvalósításához.
- A **„TElep+ÉN” projekt Budapest ifjúságára összpontosít.** A fotózást használja egy olyan közösség kialakításához, amely büszke a lakóhelyére, ismeri történelmét, és aktívan részt vesz a helyi környezet megváltoztatásában. A tevékenység erősíti a résztvevők helyi és etnikai identitását, és segítséget nyújt egy kiegyensúlyozott tagokból álló lakóközösség létrehozásában. 15 helyi lakos számára kínál részvételi lehetőséget egy, sokéves tapasztalattal rendelkező szakemberek által vezetett fotótanfolyamon. A résztvevőknek meg kell tanulniuk önmagukat, lakóhelyüket, problémáikat és érdeklődési körüket képviselni a fotózáson keresztül (amely az egyik legdivatosabb, könnyen megtanulható és széles körben elterjedt művészeti eszköz). Az elkészült fotók a terület egyfajta, helyi lakosok perspektívájából készült szociális térképét adják majd.
- A **Colorom Egyesület** projekt tanulók számára szervez képzéseket az előítéletekkel és diszkriminációval kapcsolatos tudatosság erősítése céljából. A zenén, táncon és sportokon keresztül, integrált és interaktív megközelítést alkalmaznak, és a foglalkozások során a diákok fontos dolgokat tanulnak egymás kultúrájáról. Ezek várhatóan nem csak a résztvevők személyes kompetenciáit fejlesztik majd, hanem a helyi közösség fejlesztését is motiválják egy, a résztvevők közötti olyan szociális hálózat, integratív mikroközösség kialakítása által, amely a projekt befejezését követően is fenntartható új utakat és formákat, valamint kapcsolattartási pontokat nyújt majd.

Glasgow

- A roma közösségre összpontosító számos közösségi kezdeményezést dolgoztak ki. A városban az Európai Szociális Alap által támogatott foglalkoztatási és képzési program működik a

foglalkoztathatóság javítása érdekében, valamint hogy segítse a fiatal romákat a foglalkoztatás korlátainak legyőzésében.

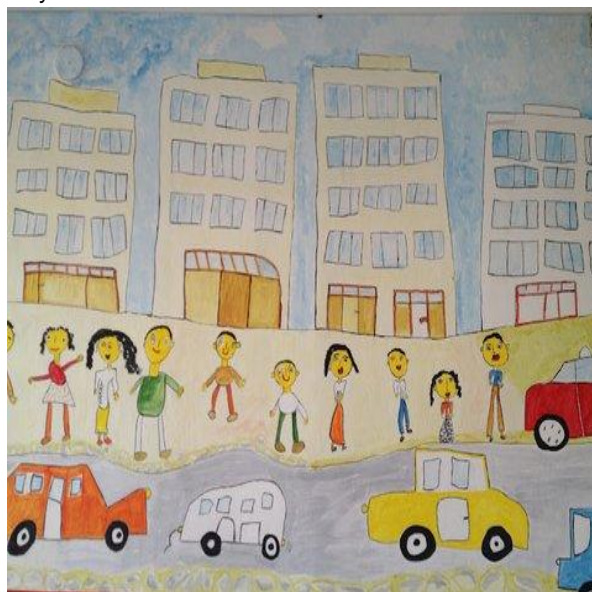
- Készült egy Technikai segítségnyújtási projektre vonatkozó pályázat annak biztosítása érdekében, hogy az irányító hatóság felkészülhessen a roma felzárkóztatás célkitűzéseinek a 2014-2020-as programozási időszak operatív programjaiba történő integrálására. A projekt keretében feltérképezést végeznek, valamint a közösségi részvételre irányuló gyakorlatokat vezetnek be, amelyek biztosítják, hogy az irányító hatóságnak pontos információi legyenek Skócia növekvő roma népességéről.
- Kidolgozás alatt áll egy nagyobb, középszintű munkapiaci projekt. Folyamatban van az EK Nemzeti Lottóalappal közös, a roma mediátorok számára foglalkoztatási lehetőségeket teremtő foglalkoztatási és képzési projektre vonatkozó pályázat. A roma mediátorok a közszektor szervezeteivel működnek együtt a roma népességű területeken a közösség létfontosságú közszolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek javítása érdekében.

Karviná

- Létrejött egy új **roma mentor** pozíció. A mentor rendszeresen látogatja a roma közösséget, hogy megismerje gondolkodásukat és meghallgassa őket. Nem a romákról beszélget, hanem újfajta beszélgetést kezdeményez a romákkal.

Kassa

- Kassa vállalta elsőként, hogy végrehajtja az elmúlt 20 év önkormányzati roma integrációs politikáinak mélységi elemzését. Ez a tanulmány egyedi leírása annak, amivel már próbálkoztak, ami működött, és amire építeni lehet. A tanulmány felveti azokat a kérdéseket is, amelyeket meg kell válaszolni ahhoz, hogy tovább tudjunk lépni a városunkban élő romák nem kielégítő helyzetének megoldását célzó folyamatban.

Kassai óvodások által festett kép

- További hozzáadott értéket képvisel az a tény, hogy 2013-ban Kassa lesz Európa Kulturális Fővárosa, és a szociális felzárkóztatás ennek a projektnek létfontosságú pillére. A jövő évre számos, romákkal kapcsolatos projekt és esemény került beütemezésre.

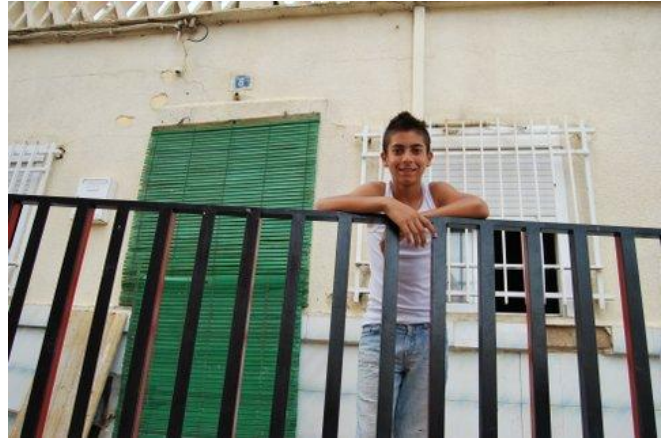
Nagykálló

- A Helyi Akciótervben a Helyi Támogató Csoport a roma integráció alábbi négy kulcsfontosságú elemét határozta meg: lakhatás; foglalkoztatás; család / oktatás; valamint az integráció támogatása. A HTCS mind a négy területen megkezdte már a munkát a tevékenységek elindítása érdekében, illetve a négy terület közül három területen már mutatkoznak kezdeti eredmények.
- **Lakhatás:** a Helyi Támogató Csoportnak a ROMA-NeT partnerség keretében végzett munkája eredményeként elkezdődtek a megbeszélések a magyarországi Regionális operatív programot irányító hatósággal egy szociális városfejlesztési kísérleti projekt indításáról Nagykállóban. Ez egy integrált projekt lesz, középpontban a szociális lakáskérdés elemével. A projekt becsült értéke kb. 0,7 millió EUR, és a támogatás elnyerésére jó esély mutatkozik.
- **Család / oktatás:** az egyik HTCS megbeszélésen a Tanárképző Főiskola szakértője bemutatott egy esettanulmányt, amelynek középpontjában a roma nők és gyermekek álltak, valamint a roma anyák megtanítása arra, hogy újból bevezessék a meseolvasást a családi életbe. A projekt – a családi kötelek erősítése és a roma nők olvasási készségének javítása mellett – hozzájárul magabiztosságuk növeléséhez is. A HTCS tagjai eldöntötték, hogy átveszik a projektet, és ez a projekt jelenleg már zajlik is.
- **Foglalkoztatás:** az önkormányzat létrehozott egy szociális szövetkezetet, és ebben a szövetkezetben a roma férfiak növekvő számban részt vesznek a mezőgazdasági munkában.

Transznacionális projekt

A Jogérvényesülés, Alapvető Jogok és Állampolgárság Főigazgatóság „Támogatások” Programja (1-2012) által támogatott hároméves Roma Mátrix projekt számos ROMA-NeT partnervárost foglal magában; ezek Glasgow, Budapest, Bologna, Kassa. A Roma Mátrix 19 európai partnerrel fog együttműködni számos beavatkozás foganatosítása érdekében, amelyek magukban foglalnak egy, a sztereotípiák

megváltoztatását, valamint a roma népességgel szembeni viselkedés befolyásolását célzó diszkrimináció ellenes kampányt. A projektet a Yorkshire-i Migráció szervezet vezeti, értéke pedig 3,9 millió EUR, és a projekt 2013 áprilisában kezdődik. A projekthez fűződő kapcsolatokat a ROMA-NeT hozta létre és alakította ki.

Fiatalok a ROMA-NeT programból, Torrent, Spanyolország

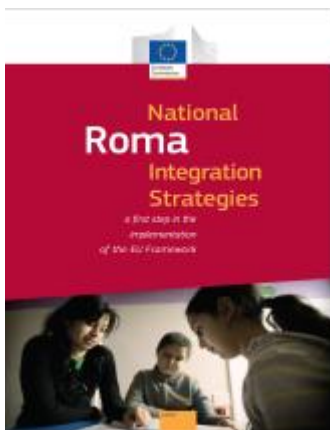

Flamenco diákok a ROMA-NeT programból, Almeria, Spanyolország

6. Következtetések levonása

Uniós szemszögből a ROMA-NeT segítségével olyan városok jöttek létre, amelyek több ismerettel rendelkeznek, tudatosabbak és jobban felkészültek a roma integrációs / beilleszkedési célok megvalósítása szempontjából. A ROMA-NeT városok által megvalósított közös tanulás, közös tervezés és helyi kötelezettségvállalás egyértelmű bizonyítéka a városok közötti együttműködés hatékonyságának. A városok közötti együttműködés lehetővé teszi a problémák hatékony vizsgálatát. Ahelyett, hogy a városok önmagukban próbálnak cselekedni, lehetőségük van a társak által nyújtott támogatás igénybe vételére. A városok közötti együttműködés támogató környezetet teremt a szakemberek együttműködéséhez, az együtt-tanuláshoz és a közös problémamegoldáshoz.

Az Európai Bizottság elkötelezett a roma integráció / a romák beilleszkedése iránt, és a tagállamok számára előírja Nemzeti roma integrációs stratégiák kidolgozását, valamint azoknak az új partnerségi szerződésekbe és operatív programokba történő integrálását a 2014-2020 közötti időszakra. A ROMA-NeT biztos tanulási lehetőséghez biztosított alapot a partnervárosokban, a Helyi Akciótervek pedig potenciálisan az EU strukturális alap által támogatott, a roma integrációra irányuló jövőbeni kezdeményezések alapjául szolgálhatnak.

Városi szinten a ROMA-NeT előtérbe helyezte a roma integráció kérdését. Az európai érdekltségű városok számára mélyebben feltárta a probléma nagyságát. Szakmai tanulási lehetőséget biztosított a szakemberek számára ahhoz, hogy jobban megérthessék a roma integrációval kapcsolatos

beavatkozások alapjául szolgáló kihívásokat és lehetőségeket. Helyi szinten a ROMA-NeT olyan irányítási struktúrát hozott létre, amely könnyen fenntartható a támogatás megszűnése után is. A városok immár a partnervárosokkal alkotott páns-európai hálózat tagjai, amelyek munkáját kollégák támogatják, s őket a roma integráció közös céljának közös ügye vezérli.

A roma integrációval kapcsolatosan helyi szinten tevékenykedő társadalmi szervezeteket a ROMA-NeT egyesítette, és más érdekeltekkel is kapcsolatot teremtett számukra, európai szinten nagyobb fórumot biztosított az

ügy számára, és tanulási lehetőséget adott kapacitásuk bővítéséhez az innovatív gyakorlati megoldások kialakítása és megvalósítása terén.

A roma lakosság számára a ROMA-NeT eszközt nyújt a helyi szinten szolgáltatásokat nyújtó helyi hatóságokkal és egyéb intézményekkel való kapcsolat kialakításához. A ROMA-NeT a roma közösség számára lehetővé teszi a tervezésben és a helyi intézkedések megvalósításában való részvételt. Ezek életminőségüket hivatottak javítani. A ROMA-NeT támogatja az aktív közösségi részvételt.

A ROMA-NeT egy rövid név, amely tele van reménnyel a roma lakosság számára. Csakúgy, mint ez a projekt a mi számunkra.

Francisco Carbonell - Roma mediátor

A programban résztvevők számára a ROMA-NeT tanulási tapasztalatot nyújtott saját tudásuk és ismereteik bővítéséhez annak érdekében, hogy az integrációt jobban szorgalmazó politikák és hatékonyabb roma integrációs gyakorlat kialakítására kerülhessen sor. A program kapcsolatot teremtett különböző városok lakói között és a roma integráció közös célja érdekében egyesítette őket. A ROMA-NeT olyan pozitív munkakapcsolatokat és barátságokat teremtett, amelyek a közös tanulást, a tudás megosztását és az ötletek és innovatív gyakorlat közös kialakítását tették lehetővé.

Tanulók a napköziben

A városoknak és a helyi fejlesztési szereplőknek bízniuk kell abban, hogy a roma emberek megfelelően értelmezik saját valóságukat. El tudják mondani, hogy közösségük számára mire van szükség életük és életkörülményeik javításához.

Ann Morton Hyde, ROMA-NeT vezető szakértő

7. Hogyan tovább?

Bár az URBACT II által a ROMA-NeT partnervárosok részére nyújtott pénzügyi támogatás 2013 januárjában megszűnik, ez nem a program végét, hanem sokkal inkább a romák beilleszkedése/integrációja útjának kezdetét jelenti a városok számára.

Ha össze kellene foglalnom a ROMA-NeT szellemét, a következőképpen fogalmaznék: „közösén haladunk előre a szolidaritás Európájában”.

Alicia Antelo Angel
HTCS tag, Torrent szociális
szolgáltatások

Van tervük – minden város rendelkezik akciótervvel, amely tartalmazza a prioritásokat és a szükséges intézkedéseket.

Vannak embereik – a városok immár rendelkeznek egy érdekelt személyekből álló csoporttal, akik jóval több információval rendelkeznek a romák integrációjával kapcsolatos kihívások és lehetőségek kapcsán.

Rendelkeznek kapcsolatokkal – a városok jobb kapcsolatokkal és hozzáértéssel bírnak a roma közösségek vonatkozásában – pán-európai szakember-gárdát hívhatnak segítségül, és kapcsolatban állnak az irányító hatóságokkal az uniós alapok tekintetében.

Hozzáférnek a forrásokhoz – a következő EU programozási időszak lehetőségeket kínál a partnerek számára ESF és ERDF finanszírozás igénylésére intézkedési terveik megvalósításához.

1. A ROMA-NeT partnervárosok üdvözlik a Nemzeti Roma Integrációs Stratégiákhoz kapcsolódó európai bizottsági keretet, és nemzeti kormányaikat arra ösztönzik, hogy biztosítsák a tényeken alapuló, a helyi roma közösségek igényeit tükröző stratégia alkalmazását.
2. A ROMA-NeT partnerek megfelelő feltételeket igényelnek az elkészült Helyi Akciótervek megvalósításához. Üdvözljük az Európai Bizottság közös stratégiai keretét a 2014-2020-as időszakra, amelynek része a 9. tematikus célkitűzés („A társadalmi integráció előmozdítása és a szegénység leküzdése”). Sürgetjük a nemzeti kormányokat, illetve az irányító hatóságokat, intézkedjenek annak érdekében, hogy a tényeken alapuló roma integráció érdekében tett intézkedések – az oktatás, foglalkoztatás, egészségügy, lakhatás, közösségi feladatok vállalása és a diszkrimináció ellenes intézkedések fő területein – partnerségi szerződéseikben és operatív programjaikban helyet kapjanak.
3. Az Európai Bizottságnak feladata, hogy rendszeres és hatékony monitoring tevékenység, illetve folyamatos értékelés útján ellenőrizze, inspirálja, irányítsa és biztosítsa az aktuális és hatékony megvalósítást a nemzeti kormányok, városok és a fejlesztési folyamatban résztvevők részéről.
4. **Folyamatos kapacitás-kialakítás szükséges a ROMA-NeT városokban működő Helyi Támogató Csoportok számára. További oktatásra és támogatásra van szükség a HTCS-k számára ahhoz, hogy a jelenlegi pozíciójukból kiindulva mielőbb biztosíthassák azt, hogy minden város sikeres finanszírozási pályázatot nyújthasson be a szükséges EU strukturális alapok igénylésére a Helyi Akciótervek megvalósításának támogatása céljából. A ROMA-NeT partnerek sürgetik az EU Regionális és Várospolitikai Főigazgatóságát, illetve az URBACT program vezetését, hogy vegyék fontolóra a mostani ROMA-NeT partnerség kísérleti szakaszának meghosszabbítását a folyamatos HTCS kapacitás-kialakítási tevékenységek fedezése céljából, amely csoportok segítenek a városoknak a 2014 – 2020-as közös stratégiai keret égisze alatt bevezetendő új intézkedésekre összpontosító integrált javaslatok kidolgozásában.**
5. A ROMA-NeT partnerek üdvözlik azt a kezdeményezést, amelynek értelmében a 2014 – 2020. közötti programozási időszakban az ERDF alapok 5%-át fenntartható városfejlesztés és helyi adottságokon alapuló intézkedések céljára irányozzák elő. Ezáltal az európai városok számára jelentős lehetőség nyílik a helyi adottságokon alapuló, integrált roma integrációs intézkedések kidolgozására. Véleményünk szerint a Bizottság javaslata megfelelő keretet biztosít mind az alapok, mind a feltételek szempontjából, ennek ellenére sürgetjük az irányító hatóságokat, hogy a szükséges, tényeken alapuló roma integrációs intézkedéseket mindenképpen tegyék operatív programjaik részévé.
6. A városoknak, illetve a fejlesztési program minden résztvevőjének bízniuk kell abban, hogy a roma közösségek képesek hatékonyan közölni igényeiket életminőségük, illetve a közösség életkörülményeinek javítása érdekében. A romák integrációjára irányuló intézkedések sikerének alapvető záloga a roma közösségek helyi szinten történő bevonása és a velük való együttműködés a szakpolitika kialakítása, az intézkedések tervezése és megvalósítása során. A roma közösségek aktív részvétele és a közösségi részvétellel kapcsolatos intervenció céljára juttatandó támogatások érdekében az irányító hatóságoknak biztosítaniuk kell azt, hogy az adott intézkedések a partnerségi szerződések és az operatív programok részét képezzék.
7. A közösségi feladatvállalásban részt vevő városok azonnal szembesüljenek a rasszizmust és a diszkriminációt érintő kérdésekkel, ne féljenek ezeket felvetni! Megfelelő kommunikáció szükséges a tényleges helyzet elmagyarázásához, és az adott magatartások megváltoztatásához – mind a közösség szélesebb rétegeiben, mind a roma közösségeken belül. Ahhoz, hogy az ilyen beavatkozásokhoz támogatáshoz juthassunk, az irányító hatóságoknak biztosítaniuk kell azt, hogy az adott diszkrimináció ellenes intézkedések a partnerségi szerződések és az operatív programok részét képezzék.

8. Az intézményi és szakmai partnerségeket létrehozó transznacionális ún. twinning (ikerintézményi együttműködési) típusú tevékenységek kedvező roma integrációs eszközként funkcionálhatnak a szakterület-specifikus szakértelem és az alapvető tanulási folyamatok biztosítása terén. Az ilyen beavatkozásokhoz juttatandó támogatások elérése érdekében az irányító hatóságoknak biztosítaniuk kell azt, hogy az adott intézkedések a partnerségi szerződések és az operatív programok részét képezzék.
9. A civil társadalmi szervezetek fontos szerepet töltenek be a roma integrációs intézkedések megvalósításában. Ezért további intézkedéseket kell tenni a forrásokat jelentősen nélkülöző helyi szervezetek kapacitásának támogatása, erősítése és kialakítása érdekében. Ennek érdekében fontos, hogy ne csupán a nagyobb szervezetek és nagy volumenű projektek részesüljenek támogatásban a strukturális alapok részéről, hanem a helyi szervezetek, valamint a helyi ötletek megvalósítása is szerves részévé váljon a jelentősebb városfejlesztési tevékenységeknek.
10. A szociális integráció elősegítését célzó projektek két-három év alatt nem teljednek ki: jóval hosszabb időre van szükség a kívánt hatás eléréséhez. Ezen kívül az eredmények kizárólag akkor mondhatók tartósak, ha biztosított a kezdeményezés folyamatossága. A projekt-alapú finanszírozással szemben mi a hosszabb távú, projekt-alapú támogatást javasoljuk.
11. A romák integrációja nem egyetlen alkotóelemből álló projekt; ez egy folyamat, amelyben több kulcselem integrálódik. Az integrált, közösségi irányítású megközelítés az egyetlen járható útja a romák és egyéb kiszolgáltatott csoportok társadalmi beilleszkedésének. A legfontosabb: a romákat a kezdetektől vonjuk be a folyamatba! Ha a helyi romák érdeklődését nem sikerül felkelteni, akkor nem próbálkoztunk elég határozottan!
12. Lépésről lépésre kell haladnunk! A romák integrációja időt és erőfeszítést igénylő folyamat. A túl nagy "integrációs lépéseket" szorgalmazó kezdeményezések (pl. a roma családok átköltöztetése a nyomornegyedből minőségi lakhatást kínáló bérházi lakásokba) eleve kudarcra vannak ítélve. Ahelyett, hogy a romákat arra kényszerítenénk, hogy egyszerre tegyék meg ezt a nagy lépést, fokozatos integrációt kell alkalmaznunk, folyamatos aktív, egyéni támogatással és kommunikációval ötvözött formában.
13. Az EU, a városok és az állami szektor szervezeteinek feladata, hogy megvizsgálják, hogyan lehet a bürokrácia és az aktatologatás útvesztőit elkerülni ahhoz, hogy a roma integrációra irányuló intézkedések kialakítása és megvalósítása egyszerűbb módon történjen az ötletek felmerülésétől egészen a sikeres megvalósításig.
14. Az Európai Bizottság 2014-2020-as időszakra szóló közös stratégiai kerete tartalékot képez a „közösségi vezetésű helyi fejlesztéseket” célzó intézkedésekre, ami valódi lehetőséget teremt a városok számára az integrált helyi intézkedések kidolgozására. A helyi hatóságoknak - a roma lakossággal és a helyi fő érdekelttel együttműködésben – a ROMA-NeT városok példáját javasolt követniük a tényeken alapuló Helyi Akciótervek kidolgozásához, amelyek integrált intézkedéseket tartalmaznak a jövőben történő alkalmazás céljából az EU strukturális alapok számára a 2014 – 2020. közötti programozási időszak tekintetében.
15. Egész Európában a roma integrációhoz kapcsolódó intézkedések jelentős bővítésére van szükség – ez azt jelenti, hogy sokkal több új kezdeményezésre várunk Európa még több városából! Ezen intézkedések segítségével megtalálhatjuk a valóban járható utat! Helyes gyakorlatot alakíthatunk ki, de ami ennél is fontosabb, elkezdhetjük annak az útnak a kiépítését, amely az európai roma lakosság életfeltételeinek és életkörülményeinek javításához vezet.

ROMA-NeT TEMATIKUS ÚTMUTATÓK

Az alábbi Útmutatók mindegyike elérhető a ROMA-NeT csoportnál: info@roma-net.com vagy letölthető a következő webhelyről: <http://urbact.eu/en/projects/active-inclusion/roma-net/news/?newsid=923>.

ROMA-NeT – Alapvető információk a romák integrációjával kapcsolatos kihívásokról

ROMA-NeT – A romák integrációjával kapcsolatos kihívások a foglalkoztatás témakörében

ROMA-NeT – A romák integrációjával kapcsolatos kihívások az oktatás témakörében

ROMA-NeT – A romák integrációjával kapcsolatos kihívások a rendészet témakörében

ROMA-NeT – A romák integrációjával kapcsolatos kihívások az egészségügyi és szociális ellátás témakörében

ROMA-NeT – Romák mozgásban Európában – A romák integrációjával kapcsolatos kihívások

ROMA-NeT – A romák integrációjával kapcsolatos kihívások a lakhatás témakörében

ROMA-NeT – A romák integrációjának tervezése és irányítása

URBACT II

Az URBACT európai tapasztalatcsere és oktatási program, amelynek célja a fenntartható városfejlődés ösztönzése.

A program segíti a városokat abban, hogy együttesen dolgozzanak ki megoldásokat a legjelentősebb kihívásokra, ismételten hangsúlyozva azt a kulcsszerepet, amelyet a városok játszanak az egyre növekvő, komplex szociális változások kezelésében. Az URBACT hozzájárul az új és fenntartható, gazdasági, társadalmi és környezeti dimenziókat integráló gyakorlati megoldások kidolgozásához.

Eszközöket nyújt a városok számára, hogy megosszák a helyes gyakorlatot és megszerzett tapasztalatokat a várospolitikai szakemberekkel egész Európában.

Az URBACT 181 várost, 29 országot és 5 000 aktív résztvevőt egyesít.

www.urbact.eu/roma-net

EUROPEAN
PROGRAMME
FOR
SUSTAINABLE
URBAN
DEVELOPMENT

